

17.1.2012

2020/2011/4644

Valtionvarainministeriö
Vero-osasto
PL 28
00023 Valtioneuvosto

email: valtionvarainministerio@vm.fi

VM150:00/2011

TULLIN HALLINTOA KOSKEVA LAKIESTYS

Valtionvarainministeriö on pyytänyt viitekohdassa mainitulla lausuntopyynnöllään Poliisihallitukselta lausuntoa Tullin hallintoa koskevista laki- ja asetustalonnoksista. Lausuntonaan Poliisihallitus esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan Tullin organisaatiota uudistettavaksi siten, että Tullihallituksesta, sen alaisista viidestä tullipiiristä ja tullilaboratoriosta muodostettaisiin valtiovarainministeriön hallinnonalalle Tulli -niminen viranomainen. Tullin yksiköistä ja niiden tehtävienjaosta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa. Tullin tehtäviä ei ehdoteta muutettavaksi. Muissa laeissa olevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siltä osin kuin niissä mainitaan nykyisen hallintorakenteen mukainen tulliviranomainen, ja siltä osin kuin niiden esittely kuuluu valtiovarainministeriön toimialaan. Muilta osin Tullin viranomaismainintoja on hallituksen esityksen mukaan lähinnä valvonta- ja esitutkintatehtäviä koskevissa säännöksissä. Siltä osin kuin lainmuutoksia jäisi tässä vaiheessa tekemättä, sovelletaan laissa ehdotettua siirtymäsäännöstä.

Poliisihallitus pitää ehdotettua Tullin hallintorakenneuudistusta kannatettavana ja toteaa sen sopivan sinällään nykyiseen muuhun valtion hallintorakenteiden muuttamisen periaatteisiin.

Tullin esitetty organisaatio- ja rakennemuutos vaikuttaa myös poliisin toimintaan, kun kysymys on Tullin operatiivisen rikostorjunnan ja eri viranomaisten alueellisen ja asiallisen toimivallan piiriin kuuluvista asioista. Nämä ovat erittäin tärkeitä ja merkittäviä asioita, jolloin uudistuksen yhteydessä pääasiallisena tavoitteena tulee olla se, ettei keskenään kilpailevia viranomaistehtäviä ole järkevää ylläpitää taikka rakentaa.

Poliisi on yleistoimivaltainen viranomainen kaikissa rikosten esitutkintaan liittyvissä asioissa. Tämän periaatteen tulee säilyä, kun pohditaan mahdollisia uusia, Tullin rikostorjuntaan ja esitutkintaan liittyviä mahdollisia rakenteellisia, tehtäväalueeseen taikka toimivaltaan liittyviä kysymyksiä.

Poliisihallitus katsoo, että Tullin rikostorjunnan organisointi tulee perustua Tullin tehtäviin ja toimivaltuuksiin rikostorjunnassa. Tämän hetkisen lainsäädännön mukaan Tullin toimivaltuudet rikostorjunnassa perustuvat tullilakiin ja huumausainelakiin. Tullilain 3 §:n 5. kohdan mukaan tullirikoksella tarkoitetaan:

"rikosta, joka käsittää tämän lain tai muun lain säännösten, joiden noudattamisen valvonta tai täytäntöönpano on tullilaitoksen tehtävänä, taikka näiden nojalla annettujen säännösten tai määräysten rikkomista samoin kuin rikoslain 46 luvussa tarkoitettua laitonta tuontitavaraan ryhtymistä, sellaista rikoslain 32 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua kätkemisrikosta ja muutakin sellaista säännösten rikkomista, johon sisältyy omaisuuden maahantuontia tai maastavientä"

Huumausainelain 6 luvun 42 §:ssä todetaan huumausaineisiin liittyen rikostorjunnassa toimivaltaisista viranomaisista seuraavasti:

"Toimivaltaisia viranomaisia ovat Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen lisäksi myös poliisi huumausaineiden rikostorjuntaan liittyvissä asioissa sekä tull- ja rajavartiolaitoksen omaiset huumausaineiden maahantuontiin, maasta vientiin ja kauttakulkuun liittyvissä asioissa, sekä mainitut viranomaiset asioissa, joista säädetään sisäkaupan lähtöaineasetuksen 8 artiklan 1 kohdassa, ulkokaupan lähtöaineasetuksen 8 artiklassa, 9 artiklan 1 kohdassa sekä 14 ja 26 artiklassa sekä lähtöaineasetusten täytäntöönpanoasetuksen 12 artiklan 2 kohdassa, 13 ja 16 artiklassa ja 23 artiklan 2 kohdassa."

Myös tässä ehdotetussa laissa säädetään Tullin tehtävistä rikostorjunnassa. Poliisihallitus esittää, että Tullin rikostorjunnan osalta tulisi kuitenkin säätää huomattavasti yksityiskohtaisemmin, mikä edellyttäisi yksilöidymiä kirjauksia. Ehdotetussa muodossa kirjaus jättää varsin epäselväksi työnjaon Tullin ja yleisviranomaisena toimivan poliisin rikostorjunnan välillä. Rikostorjunnan tehokkuuden osalta päällekkäistä työtä tulisi välttää ja huolehtia lainvalvontaviranomaisten sujuvasta yhteistyöstä. Varsinkin vakavimman rikollisuuden paljastavassa toiminnassa ja torjunnassa sekä näihin liittyvissä rikostorjunnan kansainvälisessä tietojenvaihdossa tulee kaikissa olosuhteissa varmistaa yleisesitutkintaviranomaisen kattava ja reaaliaikainen tietoisuus tosiasiasiallisen tilannekuvan ylläpitämiseksi tarvittavista torjuntatoimenpiteistä ja niihin liittyvistä resursseista päätettäessä. Tämänkin takia Tullin rikostorjunnalliset tehtävät tulisi säätää täsmällisesti ja lisäksi tässä laissa tulisi säätää ainakin yleisellä tasolla yhteistyövelvoite.

Tullin organisaatiouudistuksen myötä myös PTR -rikostiedustelu- ja analyysitoiminnon organisointi täytyy arvioida uudelleen, jossa yhteydessä esille nousee esim. PTR -aluejaon nykymuodon tarkoituksenmukaisuus ja tarpeellisuus.

Kuten Poliisihallitukselle osoitetusta lausuntopyynnöstä ilmenee, hallituksen esitysluonnoksessa on pääosin kyse tullihallinnon organisaatiouudistuksesta. Poliisihallitus on aiemmin todennut, että se pitää organisaatiouudistusta kannatettavana. Poliisihallituksen näkemyksen mukaan edellä esitetty Tullin rikostorjuntaan liittyvät seikat ovat kuitenkin huomionarvoisia ja välttämättömiä nyt käsiteltävänä olevan laki- ja asetustalouksen jatkokeskustelua pohdittaessa.

Poliisihallitus pyytää mahdollisuutta olla mukana jo valmisteluvaiheessa, kun lakia Tullin rikostorjunnasta ryhdytään kirjoittamaan. Tässä yhteydessä

tulisi varmistaa laajemmin rikostorjuntaan liittyvät eri esitutkintaviranomais-
ten tehtävät ja yhteistyökysymykset sekä estää päällekkäiset tai keskenään
kilpailevat toiminnot.

Poliisiylijohtajan sijainen,
poliisijohtaja

Robin Lardot

Poliisitarkastaja

Tarmo Lamminaho

TIEDOKSI

Poliisiylijohtaja Mikko Paatero